

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนานวัตกรรมสังคม

วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

เลขที่ 52/437 หมู่บ้านเมืองเอก ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

การแปรผลหลักการเกื้อกูล และวัฒนธรรมชุมชนให้เป็นงาน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาโก อำเภอภูฉิมรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาโก อำเภอภูฉิมรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2554 ขึ้นทะเบียนกับสถาบันพัฒนาองค์กรเอกชน (พอช.) เลขที่ 100154601 ปัจจุบัน มีสมาชิก 1,784 คน คิดเป็น 34.3 % ของประชากรในตำบลนาโก ซึ่งมีอยู่ 5,200 คน สมาชิกแบ่งเป็น บุคคลทั่วไป 1,420 คน , เด็ก/เยาวชน (ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี) 240 คน ,ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) 160 คน และผู้ด้อยโอกาส 65 คน มีเงินกองทุนสะสม 7,401,742 บาท เป็นกองทุนที่จัดบริการสวัสดิการด้านสังคมเกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุกรายการ ยกเว้นค่าจัดงานศพ สวัสดิการเพื่อพัฒนาอาชีพ และสนับสนุนสาธารณประโยชน์ในชุมชน กองทุนยึดมั่นในหลักของการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน และนำเอาวัฒนธรรมภูไทมาเชื่อมโยงสร้างความสัมพันธ์สนับสนุน องค์กรชุมชน-กองทุนสวัสดิการชุมชน

กิจกรรม

การเริ่มต้นหนึ่งบาทกับสวัสดิการชุมชนบนฐานวัฒนธรรมภูไท โดยกองทุนจะสร้างกิจกรรมช่วยเหลือคนในชุมชนทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิก เช่น (1) กิจกรรมถนนสายบุญและโรงทานในโอกาสของทุกวันสำคัญทางศาสนา เพื่อนำเอาข้าวสาร อาหารแห้ง ไปให้กับผู้ยากจนในหมู่บ้าน โดยกองทุนจะหมุนเวียนจัดกิจกรรมดังกล่าวไปตามวัดของชุมชนต่าง ๆ ในตำบล (ยกเว้นช่วงเข้าพรรษา) (2) จัดตั้งกองทุนพัฒนาอาชีพ โดยกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ โดยเป็นเงินกองทุนฯ เพื่อร่วมทุนตั้งต้น 350,000 บาท และระดมจากสมาชิก และกลุ่มต่าง ๆ อีก 1,350,000 บาท เพื่อนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียนพัฒนาอาชีพ (3) ธรณรงค์ ร่วมกับ รพ.สต.นาโก จัดหาทุนซื้อเกลือไอโอดีนแจกให้ประชาชนทุกครอบครัว (4) แก้ไขด้านที่อยู่อาศัยร่วมกับสภาองค์กรชุมชนตามโครงการบ้านพอเพียง จำนวน 30 หลัง โดยจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนไว้เป็นเงินจำนวน 450,000 บาท (5) ธรณรงค์นำเอาวัฒนธรรมภูไทเรื่องการเชื่อฟัง พ่อล้าม/แม่ล้าม (คนกลาง) ในการเจรจา แก้ปัญหา ไม่เรื่องขึ้นโรงขึ้นศาล

อนึ่ง การจัดการงานเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพและโครงการบ้านพอเพียง ในกรณีของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาโก ถือว่าเป็นบริการเพิ่มจากกรอบบริการที่กำหนดไว้แต่เดิมที่เป็นบริการสวัสดิการ/ช่วยเหลือสมาชิกเฉพาะเกิด แก่ เจ็บ ตาย

ผลสำเร็จ

กิจกรรมทั้ง 5 รายการข้างต้น และความสำเร็จในการระดมเงินและจัดตั้งกองทุนขึ้นใหม่ทั้งกองทุนพัฒนาอาชีพและกองทุนหมุนเวียนของโครงการบ้านพอเพียง รวมเป็นจำนวน 2,150,000 บาท เป็นกิจกรรม

ตามหมวดงานสวัสดิการสนับสนุนชุมชน ที่มุ่งสร้างประโยชน์ตอบแทนทั้งผู้ที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิก โดยนำเอาความเป็นองค์กรชุมชนของกองทุนสวัสดิการเข้าไปทำหน้าที่เป็นแกน และ/หรือร่วมงานเพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาชุมชน

ความใหม่-นวัตกรรม

ความสำเร็จของการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาโกเป็นตัวอย่างของการแปรผลงานตามหลักของการเกื้อกูล และการนำเอาความเชื่อในวิถชุมชนแบบภูไท มาเป็นเครื่องมือสำหรับการระดมความช่วยเหลือกันและกันในชุมชน เป็นความใหม่-ความสามารถ หรือเป็นนวัตกรรมสังคมที่นำเอา “ทุนทางสังคม” (Social Capital) ที่มีอยู่ มาเป็น “กลไกขับเคลื่อนการทำงานให้เกิดเป็นจริงและเป็นผลสำเร็จ” (Mechanism Driving Force)

ผลต่อการเปลี่ยนแปลง

การนำเอาทุนทางสังคมเข้ามาร่วมเป็นองค์ประกอบในการขับเคลื่อนงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาโกข้างต้น เป็นข้อบ่งชี้ถึงความสามารถและความเป็นไปได้ที่จะมีการพัฒนาการใช้ประโยชน์ทุนทางสังคม หรือการขับเคลื่อนทุนทางสังคมไปเพื่อการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเรื่องของ “กระบวนการ” และ “การจัดตั้งองค์กร” รวมทั้งมีความเป็นไปได้ที่จะมีการนำเอาทุนทางสังคมนี้ไปใช้งานในองค์กรประเภทต่าง ๆ มากกว่าองค์กรชุมชน เช่น การทำงานขององค์กรประชาสังคม องค์กรของภาครัฐในท้องถิ่น หรือที่มีงานปฏิบัติการในท้องถิ่น รวมทั้งองค์การสนับสนุนการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ

.....

สำนักประสานเครือข่ายสวัสดิการชุมชน
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
ตุลาคม 2563